

der i en enkelt Skole er over 80 Børn, at paahyde vedkommende Sogneraad hurtigst mulig at oprette nye Lærerebæder og bygge nye Skoler og at udrede alle dermed følgende Udgifter. Ja, den ærede Minister er gaaet endnu videre; jeg har i alt Fald i disse Dage fra et Sogneraad i den Valgkreds, som jeg har den Ære at repræsentere, faaet en Meddelelse, der viser, at i den Skole, som den vedkommende Sogneraadsformand skal føre Tilsyn med, er Børneantallet for Tiden kun 80, men Klassefordelingen er saaledes, at der i den ene Klasse er 35 og i den anden 45 Børn. Uagtet der kun er 80 Børn, men i den ene Klasse ganske vist er over 40, er der ogsaa der modtaget et Tilhold fra vedkommende Skoledirektion om, at man skal stride til at omordne sit Skolevæsen. Det er jo vel bekendt, at flere Sogneraad have krympet sig ved den i alt Fald tilsyneladende noget vilkaarlige Behandling fra den ærede Ministers Side, og det er ikke mindre end to Sogneraad, der ifølge Bestemmelsen i Grundlovens § 72 have anlagt Sag mod den ærede Minister, og man kan i den nærmeste Fremtid vente en hel Række Processer i saa Henseende mellem den ærede Minister og de kommunale Raad. Der er faldet en Dom ved Viborg Overret, og en Sag vedrørende Veldringe Sogneraad, nemlig angaaende Dyrlov Skole, er for Tiden under Paakendelse ved Landsøver- samt Hof- og Stadsretten. (Berg: Er det ikke ved Højesteret?). Nej, det er langt fra, at den er naaet til Højesteret endnu, men jeg haaber i alt Fald, at den ærede Minister ikke vil lægge vedkommende Sogneraad Hindring i Vejen for, at denne Sag kan blive prøvet ved Højesteret, og at den ærede Minister vil vente saa længe med at paalægge Amtsraadene at øve Tvang mod Sogneraadene, indtil der endelig er faldet Højesteretsdom i saa Henseende. Det ligger jo nær at spørge, om det da er saaledes her i Landet, at de kommunale Raad ere fuldstændig prisgivne til administrativt Vilkaarlighed. Jeg mener nej, det ere de ikke, skønt jeg skal indrømme, at det vilde have været heldigere, om Lovgivningsmagten siden 1849 havde i større Udstrækning, end det hidtil har fundet Sted, sørget for ved Lov at omforme Samfundets forskellige Institutioner overensstemmende med den Aand og Tankegang, der har fundet sit Udtryk i Grundloven af 5te Juni 1849. Dennes § 96 siger jo: „Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov“, og her paa dette Felt staar man dog ikke fuldstændig blankt og bart. Det er jo vel bekendt, at man har gennemført en Lov ved-

rørende de kommunale Forhold, nemlig Loven af 6te Juli 1867, og i dens § 15 staar der udtrykkelig: „Sogneraadet bestyrer under Amtsraadets Tilsyn Sognekredsens Fattig- Skole- og Bøjsæsen samt øvrige kommunale Anliggender“, men jeg har givet ærede Medlemmer et Billede af, hvorledes det gaar til med denne Styrelse, og den kan efter min Mening ikke godt blive indskrænket stærkere, end det allerede nu er sket. Men med Hensyn til det Forhold, som særlig her er gjort til Genstand for Forhandling og for min Forespørgsel til den meget ærede Minister, vil Ministeren maaste sige, at vi have jo endnu Skoleanordningen af 1814, og efter den er der givet Administrationen en betydelig Myndighed paa særdeles mange Omraader. Jeg veed, at den meget ærede Ministers Opfattelse er, at Standpunktet fra 1814 er Grundlaget for de Skridt, han her har gjort. Den meget ærede Minister har saaledes under 30te April forrige Aar skrevet til Veldringe Sogneraad, under Bræsto Amt: „at den Forudsætning, som i Almindelighed ses at ligge til Grund for Sogneraadenes Betragtning, at der ikkun paahviler dem Forpligtelse til Forøgelse af Lærerkrafterne ved en Skole, naar Børneantallet er 100 eller derover, ikke er rigtig, idet det nævnte Tal ikkun betegner det Maksimum, som Ministeriet kan tillade i en Skole. Men jeg tror ikke, at denne Opfattelse er rigtig, thi netop Spørgsmaalet om, hvor mange Børn der maa findes i en Skole, for Ministeren skal stride til at paahyde Sogneraadet at rejse en ny Skole og at oprette ny Lærerebæder, netop dette Spørgsmaal er, saavidt jeg kan skønne, bestemt afgjort ved Lov af 8de Marts 1856 § 18. I denne Lovbestemmelse, som jeg med den højt ærede Formands Samtykke skal tillade mig at oplæse hedder det saaledes: „Har Gennemsnitsantallet af Børnene i en Skole med een Lærer i et Aar, regnet fra 1ste Januar, været større end 100, skal enten en ny Skolestue indrettes, og en Andenlærer ansættes, eller en helt ny Skole oprettes. Med Samtykke af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kunne dog Skolekommissionerne eller Sogneforstandere lade Undervisningen af de Børn, der ere under 9 Aar, besørge ved hvem de dertil maatte finde Middel, eller paa anden Maade drage Omsorg for, at Undervisningen ej lider ved et for stort Børneantal“. Jeg veed heller ikke rettere, end at lige til den nuværende Ministers Dage er Administrationen gaaet ud fra den Opfattelse, at først naar Gennemsnitsantallet af Børnene i en Skole er 100 eller der-